

Εργατικό Δίκαιο

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΕΟ 10

ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΜΕΛΟΣ ΣΕΠ: ΛΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Αντικείμενο εργατικού δικαίου

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Η σχέση εξαρτημένης εργασίας
  - ◆ Όταν ο εργαζόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται με οδηγίες και εντολές εργοδότη
- Διακρίνεται σε
  - ◆ Ατομικό
  - ◆ Συλλογικό
    - ★ Συνδικαλιστική ελευθερία, δικαίο συνδικαλισμού, συμμετοχή εργαζομένων στις επιχειρήσεις, συλλογικές διαπραγματεύσεις κλπ

Πηγές εργατικού δικαίου: κοινές

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Κοινές πηγές
  - ◆ Σύνταγμα,
  - ◆ Διεθνείς συμβάσεις Εργασίας,
  - ◆ ενωσιακό δίκαιο,
  - ◆ νόμοι,
    - ★ Ιδίως Αστικός Κώδικας (648 ετπ)
  - ◆ έθιμα

Πηγές εργατικού δικαίου: αυτόνομες

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

1. Συλλογικές συμβάσεις εργασίας
  - ◆ Ιδιότυπη σύμβαση μεταξύ οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών
  - ◆ Καθορίζει όρους εργασίας, ζητήματα οικονομικά, ασφαλιστικά κλπ
2. Διαιτητικές αποφάσεις
  - ◆ Διαδικασία μεσολάβησης – διαιτησίας
3. Καταστατικά συνδικαλιστικών οργανώσεων
4. Κανονισμοί εργασίας
  - κανόνες που ρυθμίζουν την εσωτερική τάξη της επιχείρησης

Χαρακτηριστικά του ατομικού εργατικού δικαίου

- εργατικό $\Leftrightarrow$ υπέρ του εργαζόμενου
- σύμβαση εργασίας
  - ατομική
  - συλλογική

Αρχές εργατικού δικαίου

- Αρχή της ίσης μεταχείρισης
  - Απαγόρευση άνισης και αυθαίρετης μεταχείρισης στο χώρο εργασίας
  - Απαγορεύει διαφοροποιήσεις που δεν είναι αντικειμενικά δικαιολογημένες
  - Προϋποθέσεις:
    - Ύπαρξη ενεργής εργασιακής σχέσης
    - Νόμιμη και εκούσια παροχή εκ μέρους του εργοδότη
    - Απασχόληση στον ίδιο εργοδότη

Αρχές εργατικού δικαίου

- Η αρχή της ισότητας των φύλων
- Η αρχή της ευνοϊκής ρύθμισης
  - Συρροή σ.σ.εργ. και με α.σ.εργ. και συρροή πηγών)

Έννοια της εξαρτημένης εργασίας

□ Σύμβαση εργασίας

- Έντονος προσωπικός δεσμός
- Υποχρέωση εργαζομένου να εκτελεί τη συμφωνηθείσα εργασία
- Διευθυντικό δικαίωμα

≠

Σύμβαση έργου

⇒ απώλεια εργατικής προστασίας

Σύμβαση εργασίας και έργου

- Κριτήρια :
  - Εξάρτηση
  - Οικονομικά κριτήρια
  - Μονομερής καθορισμός τόπου και χρόνου εργασίας
  - Οδηγίες εργοδότη
  - Ένταξη στην εκμετάλλευση του εργοδότη
  - Αυτοπρόσωπη εκτέλεση εργασίας

Σύμβαση εργασίας και έργου

- Δεν είναι κρίσιμα:
  - Η χρονική έκταση της υποχρέωσης παροχής εργασίας
  - Τρόπος και ύψος αμοιβής
  - Είδος εργασίας
  - Κοινωνικοασφαλιστικός οργανισμός
  - Ο χαρακτηρισμός που προσδίδουν οι συμβαλλόμενοι

Συμβάσεις εργασίας

- Αορίστου και ορισμένου χρόνου
- Ορισμένου = όχι αποζημίωση απόλυσης
  - Οδηγία 1999/70 για προστασία από συμβάσεις ορισμένου χρόνου ενώ υποκρύπτεται αορίστου
  - Ν. 2112/1920 =
  - Όταν δεν δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους αντιμετωπίζονται ως αορίστου χρόνου – αρκεί και μία, ενώ στην Οδηγία περισσότερες

Ίδρυση σχέσης εργασίας*

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Ελευθερία των συμβάσεων
- Καταρτίζεται μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου ή μισθωτού
  - ◆ Εργαζόμενος υποχρέωση παροχής εξαρτημένης εργασίας
  - ◆ Για ορισμένο ή αόριστο χρονικό διάστημα
  - ◆ Εργοδότης = υποχρέωση καταβολής μισθού

• * Αγαλλοπούλου, σελ. 13
Λίνα Παπαδοπούλου ΘΕ ΔΕΟ 10 ΕΑΠ

Περιορισμοί στην ελευθερία των συμβάσεων

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Πρόσληψη από ΟΑΕΔ
  - ◆ Ή αναγγελία στον ΟΑΕΔ εντός 8 ημερών,
    - ★ Ειδάλλως πρόστιμο
- Απαγορεύονται διακρίσεις λόγω φύλου, θρησκείας, σεξουαλικού προσανατολισμού κλπ
- Ειδική μέριμνα για ΑΜΕΑ και πολυτέκνους
- Μέτρα για αντιμετώπιση ανεργία και τόνωση απασχόλησης

Κατάρτιση της σύμβασης εργασίας

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Συνήθως εγγράφως
- Σύμβαση δοκιμής (2 μήνες)
- Εργαζόμενος = παροχή εργασίας*
  - ◆ Αυτοπρόσωπη εκπλήρωση (άρθρο 651 ΑΚ, αμεταβίβαστη)
  - ◆ εκτός αν προκύπτει άλλο από τις περιστάσεις = δανεισμός εργαζομένου
  - ◆ *Αγαλλοπούλου, σελ. 25

Προϋποθέσεις έγκυρης κατάρτισης σύμβασης εργασίας

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- I. Ικανότητα για κατάρτιση
  - I. Ανήλικος >15 με συναίνεση
  - II. Κατ' εξαίρεση ανήλικος, μέσω γονέων ή επιτρόπου
- II. Τύπος, κατά κανόνα, δεν απαιτείται
  - I. Αποδεικτικός
- III. Αναγγελία πρόσληψης στον ΟΑΕΔ (ηλεκτρονικά)
- IV. Αν λείπουν = ακυρότητα

Τόπος παροχής εργασίας

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Προσδιορίζεται από τη σύμβαση ή από τις περιστάσεις
- Αν μεταφορά επιχείρησης, εργαζόμενος υποχρεούται
  - ◆ Αν δεν συνεπάγεται σοβαρή καταπόνηση ή πρόσθετη δαπάνη
  - ◆ Αν αρνηθεί, καταγγελία από εργοδότη και νόμιμη αποζημίωση

Όροι εργασίας

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014*

- Είδος εργασίας
  - ◆ Ό,τι συμφωνήθηκε
  - ◆ Απαγορεύεται κατώτερη εργασία, έστω και χωρίς μείωση αποδοχών
- Τρόπος εκπλήρωσης
  - ◆ Συμμόρφωση στους κανόνες εργασίας
  - ◆ Διευθυντικό δικαίωμα
- Χρόνος εργασίας

Χρόνος εργασίας

Αγαλλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό δίκαιο, δ' έκδοση 2014* σελ 29-39 και 49-52

- Πλήρης απασχόληση
- Μερική απασχόληση

Καταγγελία της σύμβασης εργασίας

Ορισμένου ή αορίστου χρόνου?

διαδοχικές ορισμένου = κεκαλυμμένη αορίστου

Λύση ορισμένου χρόνου:

- Λύεται με πάροδο χρόνου
- Όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος (ΑΚ 672 – ορισμένου χρόνου)

Σπουδαίος λόγος

- Αόριστη έννοια
- Περιστατικά που καθιστούν υπό τις δεδομένες συνθήκες τόσο επαχθή γι αυτόν που τα επικαλείται τη συνέχιση της σύμβασης ώστε κατά την καλή πίστη κι ευθύτητα, την εντιμότητα και εμπιστοσύνη να μην μπορεί να συνεχιστεί συμβατική δέσμευση

Καταγγελία σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου

- μονομερής αναιτιώδης δικαιοπραξία
- Αρχή του αναιτιολόγητου (αναιτιώδους)
- Εκτός αν καταχρηστική άσκηση δικαιώματος (ΑΚ 281) (κίνητρα)
- Αρχή της αναλογικότητας – η καταγγελία αποτελεί την έσχατη λύση

Τύπος καταγγελίας

- Έγγραφος τύπος
- Τήρηση προθεσμίας
- Καταβολή νόμιμης αποζημίωσης
- Αναγγελία στον ΟΑΕΔ

Εργασιακές σχέσεις

- Μερική $\neq$ πλήρης απασχόληση
- Μισθός (συμφωνημένος και νόμιμος)

Εργοδότης

- Άμεσος και έμμεσος (= λήψη μέτρων ασφάλειας)
- Διευθυντικό δικαίωμα
- Απαγόρευση καταχρηστικής άσκησης διευθυντικού δικαιώματος (καλή πίστη και χρηστά ήθη)
- Υποχρεώσεις :
  - Πληρωμή μισθού (κύρια)
  - Πρόνοιας (παρεπόμενη)
  - Χορήγηση άδειας αναψυχής
  - Καταβολή αποζημίωσης απόλυσης

Εργαζόμενος

- Δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι
- Εργατικό δίκαιο μόνο για ιδιωτικούς υπαλλήλους και εργάτες
- Υπάλληλος – μισθός
- Εργάτης – ημερομίσθιο

Υποχρεώσεις του εργαζόμενου

- Αυτοπρόσωπη παροχή εργασίας
- Υποχρέωση πίστης

Απολύσεις

- Κριτήρια αντικειμενικά (κοινωνικά)
  - Υπηρεσιακή κατάσταση εργαζόμενου (απόδοση, αρχαιότητα)
  - Κοινωνικοοικονομική του κατάσταση (περιουσία και οικογενειακή κατάσταση)
  - Απόδοση / αποδοτικότητα εργαζομένου το κυριότερο
  - Προστασία εγκύων και συνδικαλιστών

Απόλυση μετά από υποβολή μήνυσης

- Μήνυση για αδίκημα κατά την υπηρεσία ή αν απαγγέλθηκε κατηγορία για αδίκημα που είναι τουλάχιστον πλημμέλημα
- Δεν καταβάλλει αποζημίωση παρά μετά την αθωωτική απόφαση
- Αν η μήνυση λόγω εμπάθειας $\Rightarrow$ η σύμβαση εργασίας δεν λύθηκε ποτέ $\Rightarrow$ μισθοί υπερημερίας

Ομαδικές απολύσεις

- Αν 21-50 άτομα – 5 εργαζόμενοι
- Αν > 50 – 2-3% και έως 30 άτομα μπορεί να απολυθούν

Συλλογικές εργασιακές σχέσεις

- Συνδικαλιστική ελευθερία
- Σωματεία (πρωτοβάθμια – δευτεροβάθμια – τριτοβάθμια)
- Δραστηριότητες
- Διάλυση (αν <10 ή με δικαστική απόφαση)

Συλλογική σύμβαση εργασίας

- Προϊόν συμφωνίας εργοδότη και συνδικαλιστικού σωματείου
- Συλλογική αυτονομία
- Έχει ισχύ νόμου
- Περιεχόμενο = μισθολογικά, άδειες, καταγγελία
- Διάρκεια = μέχρι 2 έτη

Συλλογική σύμβαση εργασίας

□ Είδη:

- Επιχειρησιακές (> 50 εργαζόμενοι)
- Κλαδικές
- Ομοιοεπαγγελματικές (ένα επάγγελμα)
- Εθνικές γενικές

Τοπικές και εθνικές

Ειδικές Επιχειρησιακές Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας

- Με το Ν 3899/2010 (ΦΕΚ Α' 212/17.12.2010) άρθρο 13 (νέα παρ. 5Α στο άρθρο 3 του Ν 1876/1990 περί ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων)
- μπορούν οι αποδοχές και οι συνθήκες εργασίας να αποκλίνουν από αυτές της αντίστοιχης κλαδικής συλλογικής σύμβασης εργασίας
- όχι πάντως κατώτερα από το επίπεδο της εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας

Απεργία

- ❑ Συλλογική αποχή από την εργασία
- ❑ Κατοχυρώνεται συνταγματικά (ά. 23 παρ. 2 Σ)
- ❑ Μόνο εργαζόμενοι, όχι εργοδότες (lock out)
- ❑ Κηρύσσεται από νόμιμο επαγγελματικό σωματείο
- ❑ Παράνομη ως καταχρηστική (όταν τα αιτήματα προς Πολιτεία και όχι εργοδότη ή αν κινδυνεύει υπόσταση επιχείρησης)
- ❑ Όχι μισθό κατά την απεργία – αν καταχρηστική όχι αποζημίωση απόλυσης

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

ΛΙΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΛΟΣ ΣΕΠ - ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΔΕΟ 10

ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ